

ÇAYIMIZIN GELECEĞİNDE 'Organik Tehlike'

Erdoğan PINAR

Beni bilen ve tanıyanlar böyle bir başlıkla bu konuyu ele almamı eminim ki garipseyeceklerdir. Ancak yazımın ilerleyen bölümlerinde hak vereceklerini düşünüyorum.

Organik çay üretiminde yönetici konumunda söz sahibi olduğum dönemlerde; konuya değindiğim her ortamda adeta slogana dönüştürdüğüm şu cümlelerle bu konuya girerdim; derdim ki ' Dünyada bu haliyle(konvansiyonel) çay üretiminde en dezavantajlı ülkeler arasındayız. Ama mevzubahis organik çay tarımı olunca en avantajlı konumdayız.'

Ancak sahip olduğumuz bu avantajı iyi kullanmazsak karşımıza telafi edemeyeceğimiz bir tablo çıkar ve bölgenin kaderi ile oynarız. Burada siz değerli okuyucuları sıkmadan bu konudaki özeti de özeti olacak şekilde birkaç ana başlığa değinmek istiyorum.

Bölgemizde organik tarıma geçmeden önce birçok faaliyette olduğu gibi bu faaliyette de; sosyal, ekonomik ve teknik alt yapının oluşturulması gerekmektedir. Bu hususlar çok geniş ve izaha muhtaç konular olup her birini bir iki ana örnekle dikkatlerinize sunuyorum.

Bölgemizde yaygın yarıcılık uygulaması, gurbetçi faktörü, üreticilerimizin şehir merkezli yaşantı tarzları işimizi zorlaştıran sosyal unsurlardan sadece bir kaçıdır. Ana unsur bu üretime üreticilerimizi inandırmak ve ikna etmektir.

Olayın ekonomik boyutu ise başlı başına ana bir konudur. Burada maliyet hesabı yapıp sizleri rakamlara boğmak istemiyorum. Ama bugünkü değerler baz alındığında 1 kg kuru çayın sadece maliyetinin 35-40 TL arasında olması muhtemeldir. O halde karşımıza rekabet ve pazar sorunu çıkacaktır.

Teknik alt yapısı ise belki de en hâkim olabileceğimiz konu olmasına rağmen bir yığın sorunla karşı karşıyayız. Toprağı besleme ve işleme konusunda fiziki zorluklar yanında olumsuz alışkanlıklar var. Bütünüyle organige geçmek zaten mevzuat dışı. Çünkü bu üretim tarzı; takip, kontrol ve süreklilik ve gönüllülük esasına dayanan bir faaliyet alanıdır. Yani bu kurallara uymayan üreticilerin ürünleri konvansiyonel olarak değerlendirilir. Yani ikinci bir havuz şarttır. Burada en önemli teknik ayrıntıyı budama zaman aralığında görmekteyim.

Bu üç hususu özetin özeti olarak mini örneklerle geçitirdikten sonra gelelim ana konuya. Basından takip edebildiğimiz kadarı ile bölgenin bütünüyle organik çay tarımına geçişi konusunda çalışmalar var. Bu çalışmanın ilk ayağı geçtiğimiz aylarda yapıldı. Ama üreticilerin ve bir takım STK'ların direnciyle karşılaşılınca birazda referandumdan kaynaklı bir yıl erteleme olduğunu biliyoruz.

Bilindiği gibi organik üretimde üç yıllık bir geçiş süreci var. İlk üç yıl üretilen ürün organik ürün olarak kabul edilmez. Ama organik üretime başlandığı ana kurallar da işlemeye başlar. Bugünkü uygulamalardan yola çıkarsak ürün kaybının ne kadar olacağı üç aşağı beş yukarı bellidir. Bu kayıp üçüncü yıl sonunda gerekli kültürel tedbirler alınmaz ise (yukarıda özetlemeye çalıştığım konular) en az yüzde 40 olacaktır. Peki, bu üretimde azalma ne demektir? Tehlikenin başlangıcıdır.

Evet, şimdi bu tehlikeyi özetleyelim. Dünyada kişi başına en yüksek çay tüketimi ortalama 3,5 kg ile Türkiye'dir. Bu şu demektir ürettiğimiz çay neredeyse başa baş noktadadır. Yasal yollardan ithal söz konusu ama eğer eski mevzuat uygulamada ise çok yüksek vergisi söz konusudur. Yasa dışı yollarla bir miktar hâlihazırda ülkemize kuru çay girdiğini de biliyoruz. Yüzde 40 ürün kaybını ölçü aldığımızda yaklaşık 70-80 bin ton kuru çaya ihtiyacımız olacak. Yani zorunlu ithal gündeme gelecek. İllegal yollardan giren kuru çay artık zorunlu ithal ihtiyacı olduğu için legal yollardan girecek. Peki, bu şartlarda rekabet şansımız olabileceğini kim iddia edebilir?

Konuyu özetlerken son derece itinalı kelimeler seçtim. Kimseyi karamsarlığa itmek istemedim. Konuya oldukça masum yönden yaklaştım. Kullandığım bir takım rakamlar ön bilgilerimde var olan rakamlardır. Güncellersek bile üç aşağı beş yukarı benzer değerlerdir.

Sonuçta; bölgemizde bütünüyle organik çay tarımına geçildiğinde 'organik yaşam' da başlayacaktır. Bunun faydaları da yazmakla bitmez. Konu çok hassas iyi hesap edilmeli. Bir takım hesaplara bölgemiz kurban edilmemeli. Yıllar önce gündeme gelen çay kanunu yasa tasarısı vardı. Bir takım hesaplar ürünüydü. Başta ÇAYKUR olmak üzere gösterilen direnç olası yanlış yoldan dönülmesini sağladı. Bu konuyla ilişkilendirmek istemiyorsam da 'Organik tarıma' geçişi zorunlu görüyor ve mutlaka ve mutlaka alt yapısı hazır olduktan sonra düşünölmeli diyorum.

Erdoğan PINAR - Ziraat Müh. (ÇAYKUR Em. Fab. Md)

[Pazar 53](#)

17 Mayıs 2017